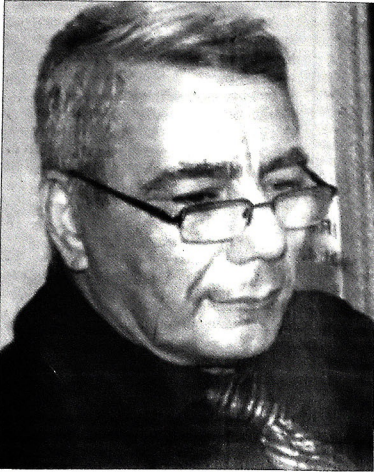

Ermənistan 1975-ci il sərhədlərinə qayıdır

| Müsahib

Tahir Cəfəri,
siyasi analitik

- Tahir müəllim, 10 Noyabr üçtərəfli razılaşmasından bəri keçən 10 aya yaxın müddətdə Rusiyanın rəsmən sülhməramlı sayılan hərbi kontingentinin Qarabağdakı fəaliyyətini necə dəyərləndirirsiniz? Onların ilk günlərdən etdiyi xəritələr, rəsmi missiyalarından kənar gördükləri işlər və s. Azərbaycanın dövlət suverenliyi və ərazi bütövlüyünə hörmətsiz yanaşdıqlarını göstərir. Məsələn, Xankəndini rəsmi adıyla yox, ermənilər istədiyi kimi, "Stepanakert" adlandırır. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının ərazisində "Dağlıq Qarabağ" adlı inzibati ərazi vahidi yoxdur. Amma Rusiya hərbi komandanlığı rəsmi xəbər və müsahibələrində neinki "Dağlıq Qarabağ" məhtumunu işlədir, üstelik, hələ Laçın rayonunu da bəzən "Ləkinksiy rayon Naqornoqo Karabaxa", yəni "Dağlıq Qarabağın Laçın rayonu" kimi təqdim edir. Laçının özündə və dəhliz ərazisindəki kəndlərdə qanunsuz məskunlaşmış ermənilərə "Dağlıq Qarabağın yerli sakinləri" kimi yardım göstərirlər və s.

- Rusiyalı sülhməramlılar faktiki olaraq 10 Noyabr Üçtərəfli sazişindən irəli gələn bir çox müdaxiləni yerinə yetirmirlər. Onlar burada Rusiyanın siyasətini deyil, erməni diasporunun tələblərini yerinə yetirirlər. Aydındır ki, pula satılan hərbiçilərdir. Əslində onlar Üçtərəfli sazişdən irəli gələn ne varsa, hamısına əməl etməlidirlər. Ancaq gecikirlər. Rus sülhməramlılarının yerləşdiyi ərazini ermənilər kimi adlandırması Rusiyanın siyasətinə uyğun deyil. Rusiya rəhbərləri "Stepanakert"i Xankəndi adlandırır. Bu o deməkdir ki, əvvəl-axır belə olacaq...

Aydındır ki, Qarabağda hələ də qanunsuz erməni silahlı dəstələri gizlədirlər. Məqsədləri isə Qarabağda yeni müharibə qaynatmaqdır. Müharibənin bərpası isə Rusiyanın fəvqəldövlət kimi imicini heçə endirə bilər. Belə olduqda Minsk Qrupunun oyunları başlaya bilər.

Sülhməramlılar erməni provakasiyalarının qarşısını almaq və tranzit yollarını işə salmaq üçün əllərindən gələni etməlidirlər...

Siyasi analitik Tahir Cəfəri ilə hafta.az üçün növbəti söhbətimizdə Qarabağ və Ermənistanın son durum, torpaqlarımızdakı Rusiya sülhməramlılarının son 9-10 ay müddətindəki fəaliyyəti, Əfqanıstanda Talibanın hakimiyyətə gəlməsi və gündəmdə olan digər mövzuları təhlil etməyə çalışdıq.

Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan Respublikasının ərazisində "Dağlıq Qarabağ" adlı inzibati ərazi vahidi yoxdur" deməsi təsadüfi deyil. Azərbaycan rəhbərliyi bütün məsələləri Rusiya rəhbərliyi ilə çöxdən həll edib...

Bu saat Ermənistan tərəfi 1975-ci ildəki sərhədlərinə qayıdır. Maraqlısı budur ki, bu işdə də sülhməramlıların böyük rolu vardır. Yoxsa dığaları tutduqları yerdən çıxarmaq olardı?..

Laçın dəhlizinin açılması Zəngəzur dəhlizinin açılmasına dəlalətdir... Siz Laçın Rusiya əsgəri tərəfindən necə adlandırıldıqlarına fikir verirsiniz. Yaxşı olar ki, Laçında bir ermənin qalmadığından, Xankəndində bu saat vur-tut 15 mindən az erməni qaldığından danışın. Allah qoysa, onların biri də Qarabağda qalmayacaq...

Biz anlamaq istəmirik ki, Rusiya əsgərinin vecinə deyil, bu torpaq, Qarabağ kiminin və adı nədir, necə adlanır. Bizi Putinin, Lavrovun bu yerləri necə adlandırması düşündürməlidir. Mənşəyi erməni olan Rusiyanın Xarici İşlər naziri Sergey Lavrov "Stepanakert" sözünü demir, Xankəndi deyir. Əsas ələ budur...

Rusiya rəhbərləri ermənilərin ölündən yanılırdılar. Onların Fransadan 2,5 milyard avro götürmələri və 10 Noyabr Üçtərəfli sazişə əməl etmək istəməmələri Rusiyayı hiddətləndirir. NATO öz qoşunlarını ermənilərin əliylə Ermənistanı yerləşdirmək istəyir. Buna görə də onların analarını ağlar qoyacaqlar.

Her 100 ildən bir bu və ya digər fəvqəldövlət ermənilərin qanını tökür, az qalır, dünyadan izlərini silsinlər. İndi növbə Rusiyanındır və bu prosesi heç kim dayandıra bilməz...

- Son günlər Azərbaycan tərəfdən Gorus-Qafan yolunun bağlanması mahiyyəti nədən ibarət idi?

- Bu, ilk növbədə Ermənistan tərəfindən Üçtərəfli sazişin bütün müdaxiləsinə əməl edilməsi tələbi ilə bağlı idi. Azərbaycan tərəfi onu göstərdi ki, öz ərazisində sülhməramlıdır və oraya ayaq basanlar Azərbaycandan icazə almalıdırlar. Bir də Gorus-Qafan yolunun bağlanması Azərbaycanın Rusiya rəhbərliyinə xəbərdarlığı idi ki, sülhməramlılar bəzi hallarda öz vəzifələrini yerinə yetirmirlər.

- 1988-1990-cu illərdə Volskının rəhbərliyi ilə Qarabağda qurulmuş xüsusi idarə də Qarabağda daha çox Ermənistanın əlaqə yaratmasına şərait yaradır, bu ərazi birbaşa Moskvaya tabe edilir, İrəvandan mütəmadi olaraq həm rəhbər şəxslərin, həm də separatçı emissarların Xankəndinə gəlişinə şərait yaradır, Azərbaycan rəhbərliyinin isə buraya sıx müdaxilə etməsinə imkan vermir. Deyərsən, ələ Rüstəm Muradovun komandanlığı etdiyi sülhmə-

“

Rusiya əsgərinin vecinə deyil, Qarabağ torpağı kimindir və necə adlanır...

rəmli kontingent də Qarabağı Azərbaycanından ayırmaq üçün oxşar işlər görür?

- O dövrlə bu dövür arasında böyük fərq var. Onda zaman ermənilər üçün işləyirdi. Qorbaqov SSRİ-ni dağıtmaq üçün ermənilərdən istifadə edirdi. İndi isə Rusiya özünü pandemiya ilə irəli gətirməyi bəhrələndirir və ABŞ-in sanksiyalarında qorumaq üçün Cənubi Qafqazın tranzit yollarından bəhrələnmək istəyir.

Rusiyanın bir məqsədi var: nəyin bahasına olursa-olsun, bu yolları işə salsin. Bundan əlavə, Lenin-Atatürk sazişi əsasında Türkiyə-Rusiya dostluğu və əməkdaşlığı başlayır. Odur ki, Rusiya iqtisadi maraqlarından çıxış edərək Azərbaycanın Qarabağı azad edilməsindən qarşısını almıyadı. Yəni 2016-cı il salın...

- Amma deyəsən, Paşinyan Qarabağı və Zəngəzur məsələlərini həll etmək istəyir, müxalifət imkan vermir?

- Paşinyanın başqa yolu yoxdur. İmza atdığı sənədin bütün şərtlərinə əməl etməlidir və edəcək. Dəhlizin işləməsi Ermənistanın da iqtisadi marağıdır və inanırıq ki, o, tezliklə açılacaq...

- Əfqanıstandakı son hadisələr, ABŞ ordusunun çıxması, taliblərin hakimiyyətə gəlməsi, guya "İşid" in Kabil aeroportunda terror tərtibatını, Pentaqonun yenə də terrorçu adıyla dinc əhalini bombalamasını və s. necə dəyərləndirirsiniz?

- Əfqanıstanda hakimiyyətə gələn taliblər əli silahlısa paytaxt Kabil tutular. Bu, ondan xer-

ber verir ki, əfqan xalqı Talibanın dövlətçilik ideyalarını ilə razıdır. ABŞ və Avropa ölkələri bu diyarı 20 il ərzində heç bir inkişafı olmayan ölkəyə çevirmişdilər və onun təbii sərvətlərini oğurlayıb aparırdılar. Razılaşmalıyıq ki, Əfqanıstan yeni bir İslam dövlətinə çevilir. Bunun nəyi pisdir? Həyatı, namus-qeyrət, böyük-küçlüklüyün nə olduğunu bilən, heç bir ölkədən asılı olmayan vətənpərvərlər dövlət yaradır... ABŞ ordusunun Əfqanıstanın çıxmasını isə əfqan xalqının qələbəsi kimi dəyərləndiririk. Terror hadisəsi ilə taliblərin heç bir əlaqəsi ola bilməz. Bu terroru edənlər Əfqanıstanda qarşıdurma yaratmaq istəyən dövlətlərin əməlidir...